

manus ad humana, non persone considerata generositate, non ordinis, non pontificalis reverentia dignitatis, tam duro et diro carceri, tam districtis eum vinculis mancipavit, ut nec lucis nec aeris beneficio, nec¹⁾ amicorum colloquio ejus²⁾ permittat in tenebris³⁾ carceris angustias confoveri. Insuper tortoribus et ministris ad omnimodum malicie sue impetum effectui⁴⁾ mancipandum exquisitis tradidit ad torquendum, ut tanti flagitii respectu gentilium et inimicorum crucis ergastula⁵⁾ humanitatis et misericordie (beneficio) videantur temperata. Cum itaque⁶⁾ plaga ista non unius ecclesie⁷⁾ et singularis, quin omnium sit et communis, pro predicto et venerabili episcopo, immo pro totius cleri honore flexis genibus et fuis lacrimis ad⁸⁾ pedes vestre provolvimur pietatis, humiliter in Domino obsecrantes, ut intret in conspectu vestro ipsius et eorum, qui cum eo sunt, gemitus compeditorum, ut ipsius tribulationem, quam nostram compatientes facimus, paterna compassione fatiatis et vestram, et ne ceteris tanti impunitas delicti auctoritatem prestet delinquendi, maturo super hoc consilio utendum est et auxilio, ne tam flagitiosi malefactores in christum Domini manus sacrilegas impune se gaudeant extendisse. Restat itaque, si placet, ut per excommunicationis in personam et interdicti per terras memorati regis sententiam, ipsum episcopum vobis et ecclesie Dei reddi districtius compellatis.

(f. 102). Excellentissimo patri ac domino C. divina electione summo pontifici, M(ichael) Dei patientia Senonensis⁹⁾ archiepiscopus, G(ualterus) Nivernensis episcopus et O(do) Parisiensis electus, salutem omnino damque subjectionem et devotam in omnibus obedientiam. Pater sanctissime! Sicut sanctorum canonum tradit auctoritas, divini plenitudo consilii per ordinem congrua ratione dispositum ideo apostolice discipline stabilivit remedium¹⁰⁾, ut cum pulsaret necessitas et in Petri naviculam¹¹⁾ nimis frendentibus undique tyrannorum¹²⁾, truculentior ebulliret quassatio procellarum, summam a fidelibus recurreretur ad sedem, in qua privilegium Petri manet immobile, in quo ecclesiastice dignitatis divinitus et remedium salutare decernitur et refugium singulare. Huic igitur innitentes sententie et approbatam patrum consuetudinem (non) mutantes, cum dilectis in Christo presentium portatoribus litterarum, summa cura et studio apostolice sedis sublimitati¹³⁾ advolvimur, qui lamentabiles ad sedem apostolicam detulerunt¹⁴⁾ injurias, quarum, si in ecclesia Dei zelus animadversionis debite vigu-

1) ut Hs. 2) eum Hs. 3) tenebras Hs. 4) effectum Hs.

5) crudis ergastulis Hs. 6) ita Hs. 7) u. est eccl. Hs. 8) et Hs.

9) canōn Hs. 10) in medium Hs. 11) navicula Hs. 12) In der Hs. steht ein Punkt erst hinter 'truculentior'; da aber 'truculentis', nicht angeht, wird wohl ein Wort zu ergänzen sein, oder 'tirannis' zu lesen.

13) s. vel sublimita Hs. 14) dum tulerunt Hs.